

แนวทางการพัฒนาย่านและชุมชนเมืองตรัง

นางสาวสุนทรภรณ์ ฌอสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN:974 -14 -2872 -3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT GUIDELINES FOR TRANG
URBAN DISTRICTS AND COMMUNITIES

Miss Suntrapom Chosakun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
of the Degree of Master of Urban and Regional Planning Program in Urban Planning

Department of Urban and Regional Planning

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN:974 -14 -2872 -3

481651

สุนทรภรณ์ ฉอสกุล : แนวทางการพัฒนาย่านและชุมชนเมืองตรัง

(DEVELOPMENT GUIDELINES FOR TRANG URBAN DISTRICTS AND COMMUNITIES)

อ. ที่ปรึกษา : อ.ชวัญสรวง อติโพธิ ,382 หน้า . ISBN 974 - 14 - 2872 - 3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ ลักษณะของเมืองตรังเพื่อศึกษา วิวัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของเมือง ย่านและชุมชน สภาพปัจจุบันของเมือง ย่านและชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเมือง ย่านและชุมชน ตรังในอนาคต .เพื่อศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและนำความรู้ทางด้านผังเมือง มาประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาย่านและชุมชนพื้นที่กรณีศึกษา .เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายแนวทางการพัฒนาย่านและชุมชน ภายในเมืองตรังได้อย่างถูกต้อง

จากการศึกษาพบว่าเมืองตรังเป็นเมืองมีพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงด้านที่ตั้งเมืองตามความเหมาะสมทางด้านยุทธศาสตร์ มีอายุ 90ปีโดยประมาณ แต่ทางด้านที่ตั้งถิ่นฐาน ความเป็นมาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความเป็นมา มีการตั้งถิ่นฐานก่อนการประกาศตั้งเมือง วิถีชีวิตความเป็นอยู่เป็นแบบชุมชนริมน้ำ มีแม่น้ำตรังเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก

เมื่อย้ายเมือง นโยบายจากส่วนกลางมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบก ทำให้เมืองตรังมีบทบาทเป็นเมืองทางการค้าขายที่สำคัญของประเทศทั้งในประเทศและส่วนภูมิภาค ทำให้เอกลักษณ์ทางด้านกายภาพของเมืองในย่านการค้าที่มีความสำคัญยังคงหลงเหลือ กลุ่มอาคารพาณิชย์ในยุคที่การค้ารุ่งเรือง ลักษณะอาคารในแบบ ชิโน-โปรตุกีส ในปัจจุบันอาคารยังคงมีการอาศัยและใช้ประโยชน์จากกลุ่มอาคาร แต่เสื่อมโทรมและทิ้งร้างลงไปบ้าง ย่านพักอาศัย และย่านส่วนราชการในพื้นที่ใจกลางเมือง มีความหนาแน่นเพิ่มมากขึ้น รายรอบเมือง ตามเส้นทางคมนาคมหลักมีการจัดสรรย่านที่อยู่อาศัย จับจองพื้นที่กระจายออกไปโดยรอบเมือง เกิดกิจกรรมใหม่ๆ ในบางย่านของถนนบางสาย เกิดร้านอาหารกึ่งผับในช่วงเวลากลางคืนโดยทั่วไป

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เมืองตรังมีบทบาทระดับภาคลดลงคือการเปลี่ยนแปลงการปกครองและนโยบายทางเศรษฐกิจ คือการคมนาคมที่มีการตัดเส้นทางสายใหม่ของเมืองท่าหลักของท่าเรือสงขลา แต่เมืองตรังก็สามารถดำรงอยู่ในปัจจุบันได้โดยยังคงเป็นเมืองการค้าเช่นเดิม แต่เป็นในระดับจังหวัด คือมีการเข้าติดต่อด้านค้าขายแลกเปลี่ยนระหว่างอำเภอภายในพื้นที่ มีความสามารถในการรองรับธุรกิจการค้าภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง และมีนโยบายพัฒนารองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นของอำเภอโดยรอบ ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่คือการเสื่อมโทรมของย่านการค้าในตัวเมือง และการขยายตัวของเมืองอย่างไร้ทิศทาง

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการพัฒนาย่าน และชุมชนเมืองตรังคือ 1) การพัฒนาบทบาทและหน้าที่รองรับพาณิชย์กรรม และรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 2) พัฒนาและควบคุมการขยายตัวของเมืองในทิศทางที่เหมาะสม 3) พัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ร่วมพัฒนาโครงการพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของชุมชน

ภาควิชา ...การวางแผนภาค และเมือง.....

ลายมือชื่อนิติต

สาขาวิชา ...การวางผังเมือง.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ปีการศึกษา ...2548.....

4574214825 : MAJOR URBAN PLANNING

KEYWORD : DEVELOPMENT GUIDELINES / TRANG URBAN DISTRICTS AND COMMUNITIES

SUNTRAPORN CHOSAKUN : DEVELOPMENT GUIDELINES FOR TRANG URBAN DISTRICTS AND COMMUNITIES . THESIS ADVISOR : KWANSUANG ATIBODHI. 382 pp. ISBN 974-14-2872-3

The objective of this thesis is for educational purpose to analyze Trang's geography area in order to learn about the development of the district, including its area, current communities, as well as its future changes. Studying Trang and its problems will help with the studies of other areas in developing and solving problems. Furthermore, this study will be useful information for relevant department in constructing procedures and methods to develop Trang's district efficiently.

From the study, Trang seemed to have been continuously developing. The change of its geographic setting, occurred 90 years ago, was for strategic purpose. However, its culture and society was long existed, even before the name of the city was announced. Their transportation was eased by the main river in their area.

Once they moved, there has been a development of land transportation. Therefore, this allows Trang to be one of the main business areas for Thailand and South East Asia. Although Trang is becoming part of major business players, the district itself still maintain part of its infrastructure. The buildings are similar to Shino-Portuguese style. Currently, people still live in these buildings but some buildings have gone down. The living area and downtown area became more crowded. Along the side of the main streets, people started to move there to reserve their living space. Further, new activities have been created and more pubs were opened during the night time.

According to the study, it was discovered that what made Trang less attractive is due to the changes of its economic regulations. For example, there has been a development of transportation in the major port of Songkla's port. Nevertheless, Trang still maintain to be one of the major business area but only at the province level. Trang still does business with other Amphur that are in the area and have capability in handling business within its own province, as well as have regulations to enhance tourist activities. The main problems for Trang are that its infrastructure is starting to worn down and the inadequate plan of its area expansion.

The recommendations to improve Trang's area and its society are: 1. To improve the role and responsibility to support the business, including tourist activities. 2. To improve and control the expansion of its area in the most efficient way. 3. To enhance the strength of its community and to develop the province in relevance to their living styles.

Department.....Regional and Urban PlanningStudent' Signature
Field of study.....Urban Planning.....Thesis Advisor' Signature
Academic Year.....2005.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณา และความช่วยเหลือ ตลอดจนการให้คำปรึกษาจากบุคคลหลายท่าน ข้าพเจ้าขอกราบ ขอบพระคุณ อาจารย์ ขวัญสรวง อติโพธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ด้วยความเมตตา อย่างสูง และกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่าน ในภาควิชาการวางแผนผังเมือง จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่แนะแนวทางในการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในภาควิชาแห่งนี้

รวมถึง โครงการวิจัย และพัฒนาชีวิตสาธารณะ ตรังนำอยู่ที่อนุเคราะห์ข้อมูล ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน รวมถึงพี่ ๆ เจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ คุณสุนทรี คุณสิงห์สยาม คุณกำแหง น้องผม.รุ่น28 และชาวตรังทุกท่าน ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ที่ทำให้การทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นแรงบันดาลใจ คุณอาจู้ คุณอา เฉลิมชัย พี่น้อง และครอบครัวที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือทุกด้านเสมอมาตลอดระยะเวลา ในการศึกษา จนเป็นผลให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
สารบัญแผนที่.....	ท

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและและสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.4 ขั้นตอน และ วิธีดำเนินการศึกษา.....	4
1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6

บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดทางด้านเมือง ย่าน และชุมชน.....	10
2.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชน และองค์ประกอบของชุมชน.....	10
2.1.2 แนวความคิดทางการตั้งถิ่นฐาน.....	16
2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับเมือง.....	21
2.1.4 แนวความคิดเกี่ยวกับย่านและองค์ประกอบทางกายภาพของเมือง.....	26
2.1.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน.....	32
2.1.6 ปรากฏการณ์เปลี่ยนแปลงของเมืองและแนวคิดในการฟื้นฟู ย่านใจกลางเมือง.....	34

หน้า

2.2 แนวความคิดด้านพัฒนาการของเมือง.....	35
2.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับวิวัฒนาการของเมือง.....	35
2.2.2 แนวความคิดด้านระบบกิจกรรมและที่ตั้ง.....	39
2.3 แนวความคิดด้านเอกลักษณ์ของเมือง	
2.3.1 องค์ประกอบพื้นฐานของการรับรู้จินตภาพที่แสดงเอกลักษณ์ของเมือง...41	
2.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณค่าเอกลักษณ์ ลักษณะเฉพาะของเมือง.....	42
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	
3.1 ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่.....	51
3.2 สภาพทั่วไปของจังหวัดตรัง.....	53
3.2.1 สภาพทางกายภาพ.....	53
3.2.2 สภาพทางเศรษฐกิจ.....	57
3.2.3 สภาพทางสังคมและประชากร.....	64
3.2.4 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	74
3.3 สภาพทั่วไปของเมืองตรัง.....	75
3.3.1 สภาพทางกายภาพ.....	75
3.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ.....	78
3.3.3 สภาพทางสังคมและประชากร.....	87
3.3.4 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	107
3.3.5 บทบาทของชุมชนเมืองตรัง.....	107

บทที่ 4	วิวัฒนาการการตั้งถิ่นฐาน รูปแบบย่าน และชุมชนเมืองตรัง	
4.1	กำเนิดชุมชน และการตั้งถิ่นฐาน.....	108
4.2	พัฒนาการของการตั้งถิ่นฐาน.....	122
4.2.1	ยุคก่อนก่อตั้งเมืองและย้ายศูนย์ราชการของจังหวัด (พ.ศ. 2436 – 2458).....	123
4.2.2	ยุคก่อตั้งเมือง ที่เส้นทางรถไฟเปิดชุมชนสู่ภายนอก การตั้งถิ่นฐาน กระจุกตัวริมทางรถไฟและตลาดเทศบาล (พ.ศ. 2459-พ.ศ. 2504).....	140
4.2.3	ยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครองตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2504 -2548) ชุมชนขยายตัว เข้าหาถนนสายหลัก.....	176
4.3	ตารางสรุปวิวัฒนาการชุมชนเมืองตรัง.....	210
บทที่ 5	รูปแบบย่านในปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาในอนาคต	
5.1	สภาพการพัฒนาระดับเมือง.....	218
5.1.1	การรับรู้จินตภาพเมืองในพื้นที่ชุมชน.....	218
5.1.2	องค์ประกอบทางกายภาพอื่นๆ.....	230
5.2	รูปแบบของย่าน และการขยายตัวของย่าน และชุมชน.....	241
5.2.1	ประเภทของย่านในปัจจุบัน.....	242
5.3	การวิเคราะห์จัดแบ่งชุมชน.....	245
5.4	การวิเคราะห์การเป็นย่าน	264
5.4.1	ย่านการค้าและบริการ.....	267
5.4.2	ย่านพักอาศัย.....	275
5.4.3	ย่านสถานที่ราชการ.....	284
5.5	ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและวิวัฒนาการชุมชน.....	286
5.6	รูปแบบสถาปัตยกรรม.....	287
5.7	การวิเคราะห์ปัญหา.....	292
5.8	การพัฒนาจากศักยภาพ.....	302
5.9	แนวความคิดในการพัฒนาย่านและชุมชนเมืองตรัง.....	305

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1	สรุปผลการศึกษา.....	311
6.2	ข้อเสนอแนะแนวทาง.....	313
6.2.1	ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติของพื้นที่ย่านการค้า.....	313
6.2.2	ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปฏิบัติของย่านพักอาศัย.....	320
6.3	ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป.....	322
	รายการอ้างอิง.....	323
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	328

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.2.1	มูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัดตรัง ราคาตลาดจำแนกตาม สาขาการผลิต พ.ศ.2540-2545..... 59
3.2.2	ตารางเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดตรัง.....60
3.2.3	จำนวนประชากรจังหวัดตรัง..... 65
3.3.1	การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันในเขตผังเมืองรวมเมืองตรัง..... 77
3.3.2	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการค้าและบริการ.....81
3.3.3	เปรียบเทียบสัดส่วนของผู้มีงานทำจำแนกตามหมวดอาชีพ..... 83
3.3.4	จำนวนประชากรในเขตผังเมืองรวม พ.ศ. 2535.....87
3.3.5	จำนวนประชากรในเขตผังเมืองรวมตรัง จังหวัดตรัง 89
3.3.6	อัตราส่วนผู้เป็นภาระในเขตผังเมืองรวมตรัง พ.ศ. 2535..... 90
3.3.7	ขนาดของครอบครัว..... 92
3.3.8	แสดงลักษณะประชากร.....93
3.3.9	จำนวนและร้อยละของผู้มีงานทำ..... 96
3.3.10	ประชากรในเขตผังเมืองรวมตรัง พ.ศ. 2535 – 2555..... 97
3.3.11	จำนวนสถานที่ราชการ บุคลากร บ้านพัก และบุคลากรตามที่พักอาศัย เขตผังเมืองรวมเมืองตรัง..... 98
3.3.12	จำนวนนักเรียนในระดับการศึกษา.....99
3.3.13	จำนวนสถานศึกษา..... 101
3.3.14	แสดงจำนวนสถาบันทางศาสนา ภิกษุ-สามเณร..... 102
3.3.15	แสดงเวลาเดินรถไฟ..... 106
3.3.16	แสดงเวลาการคมนาคมทางอากาศ..... 107

ตารางที่	หน้า
4.2.1	สรุปยุคที่ 1 ชุมชนทับเที่ยงก่อนก่อตั้งเมือง- ตั้งเมือง (พ.ศ. 2436-พ.ศ. 2458)..... 142
4.2.2	ยุคที่ 2 ยุคก่อตั้งเมือง ที่เส้นทางรถไฟเปิดชุมชนสู่ภายนอก (พ.ศ. 2459-พ.ศ. 2504)..... 178
4.2.3	ปริมาณสินค้าเข้า สินค้าออก ทางท่าเรือในภาคใต้ ปี พ.ศ.2525..... 188
4.2.4	เปรียบเทียบสัดส่วนของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป ที่ทำงาน ในเชิงเศรษฐกิจ พ.ศ.2513 และ พ.ศ. 2523..... 193
4.2.5	แสดงการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางประชากรของจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2520 และ พ.ศ. 2525..... 194
4.2.6	แสดงประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป ที่ทำงานจำแนกตามหมวดอาชีพ ในรอบปี พ.ศ.2513 และ พ.ศ.2523..... 195
4.2.7	ยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครองตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504 -2548)..... 212
4.2.8	ตารางสรุปทั้ง 3 ยุค..... 215

แผนที่	หน้า
4.2.11 แสดงเส้นทางคมนาคม ตำแหน่งชุมชน.....	161
4.2.12 ขยายชุมชนตลาดศูนย์กลางเมือง และส่วนราชการ.....	164
4.2.13 แสดงที่ตั้งศาลเจ้าในเขตเทศบาลเมืองตรัง.....	172
4.2.14 แสดงตำแหน่งที่ตั้งจังหวัดตรัง.....	184
4.2.15 แสดงเมืองในปี พ.ศ. 2505	185
4.2.16 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี 2510.....	186
4.2.17 แสดงเส้นทางคมนาคมส่วนภูมิภาค.....	191
4.2.18 แสดงเส้นทางคมนาคมภายนอก ระหว่างอำเภอ.....	196
4.2.19 แสดงเส้นทางคมนาคมภายในเมืองตรัง.....	197
4.20-1 ยุคก่อตั้งเมืองชุมชนริมน้ำ.....	199
4.20-2 ยุคเส้นทางรถไฟเปิดชุมชนสู่ภายนอก.....	199
4.2.21 ภาพถ่ายทางอากาศปี 2510.....	199
4.2.22 แสดงชุมชนแบ่งตามการเกิดชุมชนดั้งเดิม.....	200
4.2.23 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงการขยายตัวของชุมชน.....	203
4.2.24 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี 2510.....	204
4.2.25 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี 2517.....	204
4.2.26 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี 2534.....	205
4.2.27 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี 2542.....	205
4.2.28 แสดงการใช้ที่ดินริมเส้นทางคมนาคมทางถนน.....	206
5.1 แสดงจุดหมายตาคือหอนาฬิกา.....	219
5.2 แนวแกนของเมืองถนนพระราม 6.....	221
5.3 แสดงเส้นทางรถไฟ.....	222
5.4 แสดงเส้นทางสัญจรภายในพื้นที่.....	223
5.5 แสดงเส้นทางคมนาคมระหว่างเมือง.....	224
5.6 แสดงที่ตั้งโรงแรมบริเวณศูนย์กลางเมือง.....	228
5.7 - 1 แสดงที่ว่างของเมืองตรัง.....	230
5.7 - 2 แสดงการใช้พื้นที่ของเมือง.....	230
5.8 แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตเทศบาล.....	230
5.9 แสดงที่ว่างระหว่างอาคาร.....	231

แผนที่	หน้า
5.38	ชุมชนควนขัน..... 281
5.39	แสดงที่ตั้งของชุมชนควนขัน..... 282
5.40	ชุมชนรอบสระกะพังสุรินทร์..... 283
5.41	แสดงย่านราชการอยู่บริเวณศูนย์กลางเมือง..... 284
5.42	แสดงเส้นทางที่มีการจราจรหนาแน่นในช่วงเวลาเร่งด่วน..... 293
5.43	แสดงเส้นทางที่มีปัญหาด้านพื้นที่จอดรถ..... 294
5.44	แสดงปัญหาการปล่อยที่ดินด้านหลังอาคารว่างอยู่เป็นจำนวนมาก..... 298
5.45	แสดงพื้นที่ที่มีปัญหาน้ำท่วม..... 299
5.46	แสดงสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดตรัง..... 303

แผนที่	หน้า
5.10	การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน..... 236
5.11	การวางแผนการใช้ที่ดินในอนาคตของกรรมการผังเมือง..... 238
5.12	ลักษณะการใช้ที่ดินหนาแน่นบริเวณย่านการค้าใจกลางเมือง..... 239
5.13	แสดงทิศทางการขยายตัวของการใช้ที่ดินในตัวเมือง..... 240
5.14	การปกครองแบ่งเป็น ๒๖ ชุมชน..... 245
5.15	แสดงการจัดแบ่งชุมชนเป็น 15 ชุมชนที่มีความสัมพันธ์กัน..... 247
5.16	แสดง ศูนย์กลางเมือง..... 248
5.17	แสดง คลองน้ำเจ็ด รวมวังตอ..... 250
5.18	แสดง ชุมชนท่าจีน..... 252
5.19	แสดง ชุมชนบางรัก..... 254
5.20	แสดง ชุมชนควนขัน..... 255
5.21	แสดง ชุมชนควนขนุน..... 256
5.22	แสดง ชุมชนกะพังสุรินทร์..... 257
5.23	แสดง ชุมชนควนหาญ..... 259
5.24	แสดง ชุมชนท้ายพรุ..... 260
5.25	แสดง ชุมชนหนองยวน..... 262
5.26	แสดง ชุมชนห้วยยอด..... 263
5.27	แสดงย่านภายในเมืองตรัง..... 266
5.28-1	แสดงแผนที่ตั้งตลาดเทศบาล แสดงภาพโดยรวมของเมือง..... 267
5.28-2	แสดงภาพย่านศูนย์กลางเมืองบริเวณตลาดเทศบาล..... 268
5.29	แสดงย่านตลาดท่ากลาง เส้นทางถนนท่ากลาง..... 270
5.30	แสดงย่านการค้าหลังสถานีรถไฟ..... 271
5.31	แสดงย่านร้านอาหารกึ่งผับช่วงกลางคืนบริเวณถนนรัชฎา..... 272
5.32	แสดงย่านอาหารเช้า และของฝากริมถนนห้วยยอด..... 274
5.33	แสดงชุมชนพักอาศัย..... 276
5.34	แสดงชุมชนท่าจีน..... 277
5.35	ย่านถนนบางรัก..... 278
5.36	ชุมชนวังตอ คลองน้ำเจ็ด..... 279
5.37	ชุมชนโคกหล่อ..... 280

สารบัญแนภูมิ

แนภูมิ	หน้า
3.1 จำนวนประชากรจังหวัดต่ง.....	65
3.2 ช่วงอายุประชากรจังหวัดต่ง ปี 2546.....	66
3.3 แสดงการนับถือศาสนา.....	68
3.4 แสดงจำนวนสถานศึกษา จังหวัดต่งปีการศึกษา 2546.....	73
3.5 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการค้าและบริการ.....	81
3.6 โครงสร้างประชากรและแรงงาน พ.ศ. 2545.....	95

สารบัญแผนที่

แผนที่	หน้า
1.1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	3
3.1 แสดงเมืองกันตังเก่า.....	52
3.2.1 แสดงที่ตั้ง อ . ต่าง ๆ ในจ. ตรัง.....	54
3.2.2 แสดงลักษณะภูมิประเทศในจ.ตรัง.....	55
3.2.3 แสดงลักษณะป่าไม้ในจ.ตรัง.....	57
3.2.4 แสดงความหนาแน่นของประชากร จังหวัดตรัง ปี พ.ศ.2546.....	67
3.2.5 แสดงตำแหน่งวัดในอำเภอต่าง ๆ.....	69
3.2.6 แสดงตำแหน่งมัสยิดในอำเภอต่าง ๆ.....	70
3.3.1 แสดงจังหวัดตรัง.....	75
3.3.2 แสดงเขตผังเมืองรวม และเขตเทศบาล.....	76
3.3.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันในเขตผังเมืองรวมเมืองตรัง.....	78
3.3.4 แสดงสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดตรัง.....	84
3.3.5 แสดงที่ตั้งสถานศึกษาในเขตเทศบาล.....	100
3.3.6 แสดงวัดในเขตเทศบาล.....	103
3.3.7 แสดงตลาดในเขตเทศบาล.....	105
3.3.8 แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตเทศบาล.....	109
3.3.9 แสดงการสัญจรโดยรถโดยสารชนิดต่างๆ(ทับเที่ยง-อำเภออื่น).....	110
3.3.10 แสดงบริการทางสังคมในเขตเทศบาล.....	111
4.2.1 แสดงที่ตั้งของอำเภอกันตังในอดีต.....	128
4.2.2 แสดงที่ตั้งของอำเภอกันตังในปัจจุบัน.....	129
4.2.3 แสดงแม่น้ำสายหลัก และที่ตั้งชุมชนในยุคก่อนก่อตั้งเมือง.....	130
4.2.4 แสดงจังหวัดรอบข้าง และเมืองในการแลกเปลี่ยนสินค้า.....	132
4.2.5 แสดงการตั้งถิ่นฐานริมน้ำตามเส้นทางคมนาคมทางน้ำ	136
4.2.6 แสดงทางรถไฟ.....	145
4.2.7 แสดงที่ตั้งโรงพยาบาลตรัง.....	147
4.2.8 แสดงเส้นทางรถไฟ.....	152
4.2.9 แสดงที่ตั้ง โรงแรมรุ่นแรก ๆ ในปัจจุบัน.....	157
4.2.10 แสดงเส้นทางระหว่างเมือง.....	160